

st-tíðindi

Vietnam sækir
limaskap í ST

Aftaná at bæði Vietnam-londini, Norður- og Suður-Vietnam eru vordin sameind í eitt ríki, kemur Vietnam nú at sækja um limaskap í Sameina Tjóða felagsskapinum. Áður hava Norðurvietnam og Suðurvietnam hvor sær - áðrenn sameingin fór fram - sœkt um slíkan felagsskap, men USA nýtt sýtingarrætt sín í Trygdarráðnum móti, at Norðurvietnam gjørdist limur, og so varð av ongum við slíkan felagsskap. Eina orsök gav USA at vera, at Suður-Korea áður hevði fingið sýtt limaskap, sum USA annars viðmælti, og tá ið hetta land longest í Fjareystri ikki kundi sleppa uppi ST, helt Washington, at so var ongín grund at lata Norður-Vietnam uppi.

Hvussu nú verður við umsóknini frá tí sameinda Vietnam er enn óvist. Avgerðin verður tikin av Trygdarráðnum, har øll stórveldini eiga fastar limir og um bert eitt av hesum londum nýtir sýtingarrætt sín, forðar hetta fyri upptøku. Formliga skal aðalfundur Sameindu Tjóða jætta limaskap, um Trygdarráðið mæilir til, at limaskapur verður veittur einum landi. Aðalfundurin kemur saman til vanligu ársstevnu sína í september. Aheitan frá Vietnam er annars longu formliga handað Kurt Waldheim, aðalskrivara.

Stevna í Argentina

Stevnan verður hildin frá 14. til 25. marts 1977 í Mar del Plata í Argentina. Átlanin er at koma fram til beinleiðis uppskot at leggja fyri landsstýri, um hvussu tað skal verða gjørligt at tryggja betri nýtslu av vatngoymslunum hjá hvørjum landi sær. Stevnan skal eisini royna at seta upp reglur fyri, hvussu framtíðar alheimssamarbeiðið á hesum øki kann fara fram.

Samlaða nøgðin av vatni í heiminum er altíð óbroytt. Hetta er orsakað av, at náttúrunar hydrologiska umferð alsamt syrgir fyri, at globala vatnmengdin verður nýggjað so hvørt. Mesta av vatninum finst kortini í hövunum, sum vituligt. Bert ein litil partur av jarðarinnar vatnorku er fesk vatn — og av hesum er minni enn 1 prosent atgongulig fyri menniskju, í sjógvnum, mýrum ella sum grundvatn.

Stevnan kemur at umhuga, hvussu menniskjan betur skal duga at fáa fulla nýttu burtur úr vatngoymslunum. Átlanin er ikki, at stevnan skal viðgera spurningin um, hvussu tekniskt skal verða farið fram fyri at vita, hvussu nýttuligt vatn kann fáast tilvega t.d. úr ísjøllum ella jøklunum.

ST-nevnd kolliderar
Nambia-politikkin
hjá Suðurafrika

Serstaka nevnd Sameindu Tjóða, ið hevur eftirlit við Afrika-landið Namibia — áður Suðurvestrafrika — hevur í kunngerð kolldømt ætlan hjá Suðurafrika um framtíðar politiska nýskipan fyri Namibia. Hetta land hevur í mong ár verið undir eftirliti av Suðurafrika, men nokur ár herfyri gjørdi ST av, at taka eftirlitið frá hvitmannastýrinum í Johannesburg og krevja sjálvstýri fyri Namibia. Hesa avgerð hevur suður-afrikanska stjórnin ongantíð aktað, hóast ferð eftir ferð av ST hevur verið álagt Suðurafrika at gera eftir samtyktini í Sameindu Tjóða felagsskapinum.

ST hevur gjøgnum longri tíð havt eina fasta nevnd at viðgera Namibia-spurningin og framtíðarlagnuna hjá tí fólki, ið býr har, og henda nevnd góðtekur ikki, at Suðurafrika framvegis heldur fast um vald sitt í Namibia, uttan mun til í hvørjum líki.

Øktur fólkavøkstur
fram til ár 2000

Fremsta orsøkin til vatnrotið er fólkavøkstur, og hesin fólkavøksturinn ger eina helst um seg í teimum tilafturskomnu londunum, har fólkatalið um ár 2000 kemur at verða tvífalda. Ikki einans verður tørvur á meiri av drekkivatni, tørvur verður eisini á øktum vatngoymslum til búnaðarframleiðsluna. Afturat hesum kemur, at støðugt vaksandi partur av fólki kemur at flyta til býirnar, og vil hetta eisini velda trupulleikar, um ikki verður farið fram við skili við býarplanlegging o.t.

Hjá teimum ríku londunum er tað einahelst hin øka nýtslan hjá idnaðanum — og dálkingin — av vatni, sum er ein vandi. Um henda dálking sleppur at halda fram, kann, eftir hvat ið teir sakkønu meta, hetta bera við sær, at stórar nøgdir av vatni ikki einans verða ónýttar í heiminum, men eisini í idnaðanum. Tað er tó ikki einans idnaðurin, ið dálkar vatni, nýtslan av kemiskum evnum innan landbúnaðin er eisini við at dálka vatn okkara.

Eitt annað er hitt ódilig spilið av vatni, ið fer fram um allan heim — ikki minst í privatum húsarhaldum. Á stevnuni komandi ár skal eisini verða umhugað, hvussu stríðið millum lond um rættin at eiga vatn fram við mark — har t.d. ár renna saman tvørtur um landamark — kann verða loyst. Hetta stríð er í mongum forom nógv meiri álvarsamt, enn flestu hugsa sær.

Dinesen leggur frá sær,
Auken møguligur eftirmaður

— Tann rætta lutan er komin, tá tað er bæði rímligt og neyðugt at minka um arbeiðsbyrðuna

Við hesum orðum hevur danski arbeiðsmálaráðharrin, Erling Dinesen, avgjørt at leggja frá sær sum stjórnarlimur. Anker Jørgensen, forsætisráðharrin, hevur góðkent umóknina hjá Erling Dinesen.

Erling Dinesen hevur verið arbeiðsmálaráðharrin í øllum teimum sosialdemokratisku stjórnunum síðan 1963. Frammanundan hevði hann verið eftirmaður í HK-felagnum í 14 ár. Erling Dinesen er nú 66 ára gamal.

— Longu í juni mánaða boðaði eg Anker Jørgensen frá ætlan minni um at leggja frá mær, men forsætisráðharrin bað meg verða sitandi, til samráðingarnar um eina nýggja fleirflokksameinu vóru av, og tað jættaði eg.

Auken eftirmaður?

Tað er enn ikki greitt, hvønn dag Erling Dinesen fer úr stjórnini, men roknað verður við, at eftirmaður hansara tekur við ráðharrastarvinum innan mánaðarlok.

Tað er heldur ikki greitt, hvør kemur at taka við eftir Erling Dinesen, men tað hevur ljóðað, at formaðurin í fólkatingsins arbeiðsmarkanaðarnevnd, Svend Auken, skal verða avloysari

Svend Auken — veit einki

hansara.

Men Svend Auken sigur seg einki vita um hetta sjálvur.

— Eg havi ikki tosað við nakran um spurningin uttan við nokur vinarlig viðmælingar, sum øll hava sett mær tann sama spurningin. Eg kenni einki til tað enn, og eg veit ikki at svara, sigur Svend Auken.

Hann er einans 33 ára gamal og varð fyrstu ferð valdur í fólkatingið í 1971, og tað hevur eydnast honum rættliga skjótt at gerast stjórna á tí politiska himlinum.

Ongar aðrar broytingar

Anker Jørgensen, forsætisráðharrin, sigur, at tað verða ongaraðrar broytingar í stjórnini. Heldur ikki forsætisráðharrin hevur vist á nakað nýtt ráðharravni at taka við eftir Erling Dinesen.

— Málið hevur ikki verið nógv

Erling Dinesen — fer

væl umhugað enn, av teirri góðu grund, at eg ikki havi havt stundir til tess, sigur Anker Jørgensen.

Anker Jørgensen: — Tað verða ongaraðrar broytingar í stjórnini.

Ójavnt er býtt

Globalu goymslurnar av atgongiligum og nýttiligum vatni skuldu verið nógv stórar til, at fólk áttu nógv mikið av vatni eina góða tíð framtíðir. Men ein fyrirtreyt er, at menniskjan sjálv dugur at fara um hitt vírdismikla vatnið við skili — og at lond vísa vilja til samstarv hesum vídvíkjandi.

Tvey ting eigur ein at leggja sær í geyma hesum vídvíkjandi:

1. Staðarbundið vatn kann verða brúkt upp ella verða gjørt ónýttiligt gjøgnum dálking, vánaligari goymslu ella skilaleysari víðferð yvirhøvur.

2. Býtið av vatni millum lond er ójavnt. Summi lond eiga meira av vatni, enn teimum tørva, onnur hava altíð ov litið og so eru tað lond, ið við regluligum millumbili eru fyri álvarsligum skerpingi.

Skrivstovan hjá ST hevur givið eina frágreiðing, sum

verður lögð fram á stevnuni. Í hesi frágreiðing verður upplýst, at ikki minni enn 1/5 av øllum teimum, ið búgva í býum og 3/4 av landsbygda-fólkið ikki sleppa fram at bert toluliga reinum drekkivatni.

Um ikki lond og fólk taka seg um reiggj beinanvegin og fremja fyriskipanir, ið kunnu loysa vatnspurningin, kemur vatnrotið at verða drepani — eisini fyri mong idnaðarlond — áðrenn rokkið er fram til ár 2000.